EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 9. 2021
COM(2021) 583 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Vykonávanie nariadenia o technických opatreniach [článok 31 nariadenia (EÚ) 2019/1241]

{SWD(2021) 268 final}

1. Úvod

Dňa 14. augusta 2019 nadobudlo účinnosť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241[1] (ďalej len „nariadenie“). Stanovujú sa v ňom technické ochranné opatrenia EÚ, ktoré upravujú ako, kde a kedy sa môže rybolov uskutočňovať.

Účelom týchto technických opatrení je prispieť k dosiahnutiu cieľov spoločnej rybárskej politiky (ďalej len „SRP“) [ako je vymedzené v nariadení č. 1380/2013[2] (ďalej len „nariadenie o SRP“)] a prispieť k dosiahnutiu dobrého environmentálneho stavu, ako sa stanovuje v rámcovej smernici o morskej stratégii[3] a v príslušných ustanoveniach smernice o vtákoch[4] a smernice o biotopoch[5]. Rybolov, pri ktorom sa vhodnými technickými opatreniami dosahuje maximálny udržateľný výnos, slúži na zvýšenie výnosu z cieľových populácií rýb a zároveň znižuje množstvo nechcených (vedľajších) úlovkov a vplyv na citlivé biotopy prostredníctvom veľkostnej selektívnosti (predchádzanie výlovu malých rýb) alebo druhovej selektívnosti (predchádzanie výlovu určitých druhov). Tieto opatrenia majú zásadný význam pre účinné vykonávanie politiky EÚ týkajúcej sa odhadzovania úlovkov a plnenia povinnosti vylodiť úlovky. Členské štáty a prevádzkovatelia[6] by sa mali prioritne zamerať na výber lepšieho rybárskeho výstroja a techník, aby čo najviac zabránili nechceným úlovkom a znížili ich počet.

Nariadením sa zaviedli prístupy založené na výsledkoch podporované „regionalizáciou“. Stanovili sa v ňom všeobecné pravidlá, ktoré sa uplatňujú na všetky vody EÚ, a zabezpečilo sa prijatie technických opatrení, ktoré zodpovedajú regionálnym špecifikám rybolovu. Tento regionalizačný prístup založený na výsledkoch je koncipovaný podľa SRP s cieľom priblížiť rozhodovanie k rybárom. Zároveň členským štátom a odvetviu rybárstva poskytuje stimul zohrávať aktívnu úlohu pri jeho vytváraní a vykonávaní.

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 z 20. júna 2019 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1224/2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013, (EÚ) 2016/1139, (EÚ) 2018/973, (EÚ) 2019/472 a (EÚ) 2019/1022 a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 894/97, (ES) č. 850/98, (ES) č. 2549/2000, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 812/2004 a (ES) č. 2187/2005 (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 105).

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22 – 61).

3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii) (Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19).

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7 – 25).

5 Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7 – 50).

6 Ako je vymedzené v článku 4 ods. 1 pododseku 30 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike, ktorým sa menia nariadenia Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a zrušujú nariadenia Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutie Rady 2004/585/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 22 – 61).

V súlade s článkom 31 ods. 1 nariadenia sa v tejto správe posudzuje aktuálne vykonávanie nariadenia. Táto prvá správa mala byť vypracovaná do 31. decembra 2020, z dôvodu pandémie COVID-19 však bola odložená. Táto správa obsahuje najnovšie dostupné vedecké odporúčania.

Uverejňuje sa iba dva roky po nadobudnutí účinnosti nariadenia. Vzhľadom na krátke časové obdobie, ktoré uplynulo medzi prijatím, vykonaním, monitorovaním, zberom údajov a vedeckým a technickým posúdením, nebolo možné plne posúdiť, či nariadenie splnilo svoje ciele na regionálnej úrovni alebo na úrovni EÚ. Preto sa táto prvá správa zameriava na analýzu:

- vplyvu predchádzajúcich technických opatrení,
- súčasného stavu a
- opatrení naplánovaných na vykonávanie nariadenia v blízkej budúcnosti.

Súčasná správa je vypracovaná na základe mandátu udeleného podľa článku 31 ods. 1 nariadenia a takisto predstavuje základ príspevku SRP k „akčnému plánu na ochranu rybolovných zdrojov a morských ekosystémov“ (ďalej len „akčný plán“) tak, ako sa oznámilo v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030[7]. V správe sa uvedie, v ktorých oblastiach je potrebné vynaložiť väčšie úsilie.

2. Zdroje informácií

Táto správa vychádza z vedeckých hodnotení a príspevkov Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybárstvo (ďalej len „výbor STECF“)[8] a Medzinárodnej rady pre výskum mora (ďalej len „rada ICES“)[9]. V správe sa v plnej miere zohľadňujú názory a stanoviská 23 členských štátov, ôsmich poradných rád[10] a 37 zainteresovaných strán, ktoré boli formulované počas cielenej online konzultácie[11]. V pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tejto správe je uvedený podrobný opis vedeckých príspevkov a výsledky konzultácie.

[7] OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 Prinavrátenie prírody do našich životov. COM(2020) 380 final.

[8] https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002.

[9] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx

[10] https://ec.europa.eu/fisheries/partners/advisory-councils_en.

[11] https://ec.europa.eu/info/consultations/targeted-stakeholder-consultation-technical-measures-regulation-fisheries_en.

3. Meranie pokroku

Riadenie orientované na výsledky v kombinácii s aktívnymi zainteresovanými stranami a účasťou členských štátov vyžaduje, aby sa výsledky monitorovali, merali a aby sa na ne nadviazalo postupne revidovanými technickými opatreniami. Predchádzajúce nariadenia nezahŕňali metriku na meranie vplyvu a úspešnosti vykonávania technických opatrení[12]. To znamená, že nebolo možné podrobne určiť, ako technické opatrenia prispeli k uvedeným cieľom.

Z najaktuálnejšej vedeckej analýzy výboru STECF[13], vyplýva, že nastupuje pomalý a postupný trend lovu väčšieho podielu väčších rýb. Kým experimentálne štúdie preukázali, že lepšiu selektívnosť možno dosiahnuť používaním určitého rybárskeho výstroja v kontrolovaných podmienkach, ukázalo sa, že je ťažké určiť priame príčinné súvislosti medzi uplatňovaním určitých predpisov týkajúcich sa rybárskeho výstroja, zmenami používaného rybárskeho výstroja a celkovou veľkostnou selektívnosťou úlovkov rybárskych flotíl. Nie sú dostupné dostatočne podrobné údaje, ktoré by umožnili identifikovať takéto súvislosti. Navyše sa predpokladá, že na selektívnosť majú významný vplyv aj prevádzkové faktory, ktoré nie sú upravené regulačnými povinnosťami (voľba miesta a času rybolovu a podrobné informácie o vybavení výstroja).

Nariadenie, ktorým sa skúmajú prístupy k vymedzeniu opatrení založených viac na výsledkoch, zahŕňa zámery technických opatrení:

- znížiť množstvá nechcených úlovkov (obzvlášť citlivých druhov),
- optimalizovať spôsoby využívania populácie,
- prispieť k zlepšeniu výnosov a
- zabezpečiť, aby bol vplyv rybolovu na biotopy morského dna v súlade s environmentálnymi právnymi predpismi EÚ.

Potreba lepších postupov na meranie selektívnosti a jej vplyvu je čoraz očividnejšia a naliehavejšia. Účinnosť možno posúdiť len na základe viditeľných výsledkov: lepšia ochrana juvenilných rýb a neresísk, zníženie množstva náhodných úlovkov citlivých morských druhov, zmiernenie negatívnych vplyvov na životné prostredie a pozitívne príspevky k právnym predpisom v oblasti životného prostredia. Takéto postupy merania majú dvojaký účel: i) predbežné vyhodnotenie potenciálnych výsledkov navrhnutých a vypracovaných opatrení a ii) posúdenie opatrení z hľadiska ich výsledkov.

[12] COM(2016) 134 final z 11. 3. 2016.
[13] STECF 20-02. (https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002).

Selektívnosť je daná jednak typom používaného rybárskeho výstroja a jednak spôsobom, akým ho velitelia rybolovu a rybári používajú vo vzťahu k miestu, ročnému obdobiu, dennej dobe, rýchlosti a iným prevádzkovým rozhodnutiam. Zlepšovanie selektívnosti závisí nielen od používania právnych predpisov na zmenu štruktúry rybárskeho výstroja, ale aj od používania právnych predpisov na vytvorenie stimulov pre rybárov, aby pri používaní výstroja používali lepšie postupy. To znamená, že treba zlepšiť postupy monitorovania selektívnosti presnejším meraním množstva ulovených malých rýb alebo citlivých druhov. Na základe údajov získaných pomocou súčasných postupov monitorovania mohol výbor STECF iba vyhodnotiť všeobecné trendy vo veľkostnej selektívnosti vo veľkých segmentoch flotíl. Komisia vo svojom nadchádzajúcom akčnom pláne zváži odporučiť členským štátom ďalšie spôsoby zhromažďovania informácií nevyhnutných na fungovanie tejto politiky.

4. Prínos k dosiahnutiu environmentálnych cieľov EÚ

Technické opatrenia musia takisto prispieť k dosiahnutiu dobrého environmentálneho stavu stanoveného v rámcovej smernici o morskej stratégii. Opatrenia zamerané na ochranu morských biologických zdrojov v rámci SRP, ktoré takisto prispievajú k ochrane morského prostredia, patria do výlučnej právomoci EÚ. V SRP sa vyžaduje koherentnosť s environmentálnymi právnymi predpismi EÚ a nariadenie vychádza z cieľov, ktoré sú v nej stanovené.

Kvantitatívne environmentálne ciele sa stanovujú na základe rámcovej smernice o morskej stratégii, ale väčšina environmentálnych cieľov je stále kvalitatívna, napríklad „priaznivý stav ochrany“ uvedený v článku 1 písm. e) a v článku 2 smernice o biotopoch.

Spätná väzba z konzultácií potvrdzuje, že na prispôsobenie sa nariadeniu (ktorým sa konsoliduje a nahrádza vyše 30 predchádzajúcich nariadení) a prechod od normatívnych pravidiel k regionálne prispôsobeným opatreniam prostredníctvom procesu regionalizácie je potrebný čas. Väčšina členských štátov, poradných rád, zainteresovaných strán a výbor STECF potvrdili, že na meranie účinku nariadenia je ešte príliš skoro. Väčšina mimovládnych organizácií sa domnieva, že nariadenie dosiaľ neprispelo k dosiahnutiu cieľov a cieľových hodnôt uvedených v nariadení a nedokázalo zabrániť negatívnemu vplyvu rybolovu na životné prostredie. Tieto zainteresované strany sú takisto zástancami prístupu založeného na výsledkoch, ktorý je v súlade s ambíciami Európskej zelenej dohody a stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.

Pri rybolove dochádza k výraznému tlaku na ekosystémy, citlivé druhy a vplyvu na morské dno. V nedávnom preskúmaní Európskym dvorom audítorov[14] sa dospelo k záveru, že strata biotopov a morskej biodiverzity je aj naďalej problémom, ktorý treba riešiť. Komisia súhlasí s dvorom audítorov, že sú potrebné ďalšie opatrenia, a vývoj ďalších vhodných technických opatrení podľa nariadenia považuje za základný predpoklad na dosiahnutie tohto cieľa.

Citlivé druhy v tejto správe zahŕňajú druhy chránené právnymi predpismi EÚ a medzinárodnými dohodami záväznými pre EÚ, ako sú delfíny, sviňucha tuponosá, morské vtáky, žraloky a niektoré druhy rýb a korytnačiek, ktorým bezprostredne hrozí vyhynutie.

[14] Európsky dvor audítorov (2020). Morské prostredie: ochrana EÚ je rozsiahla, ale nejde do hĺbky. Osobitná správa.

Mnoho veľkých, pomaly rastúcich rýb a iných živočíchov v rozsiahlych častiach svojho pôvodného areálu vyhynulo a ďalšie sú kriticky ohrozené[15]. Rybolov môže byť pre tieto druhy závažnou hrozbou a v niektorých prípadoch môžu technické opatrenia pomôcť túto hrozbu zmierniť. Existuje množstvo dôkazov o náhodných úlovkoch týchto druhov. Napríklad morské vtáky sa pri rybolove lovnými šnúrami alebo pobrežnými žiabrovkami môžu zachytiť a utopiť. Sviňucha tuponosá a delfíny sa takisto môžu zachytiť v žiabrovkách a aj v (pelagických) vlečných sieťach. Korytnačky sa zachytávajú v žiabrovkách a môžu sa zachytiť o unášané lovné šnúry, hlbokomorské žraloky sa zachytávajú v lovných šnúrach a žiabrovkách, veľké pelagické žraloky sa zachytávajú pri love tuniakov lovnou šnúrou. Mláďatá veľkých žralokov a rajovité sa z dôvodu svojej veľkosti zachytávajú do vlečných sietí na lov pri dne.

Niektoré očividné prípady druhov, ktorým hrozí vyhynutie, sú známe, ale všeobecné poznatky o náhodných úlovkoch citlivých druhov nie sú dostatočné na to, aby sa dal presne odhadnúť vplyv týchto úlovkov. Výbor STECF[16] zistil, že pobrežné statické siete (žiabrovky a viacstenné žiabrovky) majú najväčší a najčastejší vplyv na citlivé druhy, preskúmal metódy na zníženie množstva týchto náhodných úlovkov a identifikoval súbor možných opatrení, napríklad obdobia zákazu rybolovu a využitie akustických odplašovačov a šnúr na odplašovanie vtákov. Nariadením sa naďalej zakazujú unášané siete a obmedzuje sa používanie iných druhov rybárskeho výstroja so známym negatívnym vplyvom na životné prostredie a nadväzuje sa na opatrenia, ktoré boli pôvodne stanovené v zrušenom nariadení o veľrybotvarých cicavcoch[17], vrátane monitorovacích povinností, ktoré mali doplniť komplexnejší zber údajov podľa bývalého rámca zberu údajov[18] (v ktorom boli údaje o vedľajších úlovkoch súčasťou oveľa rozsiahlejšieho komplexného zberu údajov). Ukázalo sa, že toto cielené monitorovanie veľrybotvarých cicavcov je náročné a existujú zjavné pochybnosti o jeho účinnosti[19]. Množstvo vedľajších úlovkov zostáva do veľkej miery neznáme.

Nariadením sa takisto poskytuje rámec na vykonávanie akčného plánu na zníženie náhodných úlovkov morských vtákov rybárskym výstrojom [20]a členským štátom sa poskytuje možnosť umožňuje prijať opatrenia pre svoje vody alebo v regionálnom kontexte ako prostriedok, ktorým účinne prispejú k dosahovaniu cieľov a cieľových hodnôt.

---

15 Napríklad tuleň mníšsky, baltská populácia sviňuchy tuponosej, víchrovník baleársky, lamna sleďová, poloraja európska, manty a mobuly, veľké rajotvaré a rajovidné rodu *Gymnura* a čeľade *Gymnuridae*.

16 STECF 20-02, https://stecf.jrc.ec.europa.eu/web/stecf/ewg2002, strana 151 a nasl.

17 Nariadenie Rady (ES) č. 812/2004 z 26. apríla 2004, ktorým sa stanovujú opatrenia týkajúce sa náhodných úlovkov veľrybovitých cicavcov (veľryb) v loviskách rýb a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 88/98 (Ú. v. EÚ L 150, 30.4.2004, s. 12).

18 https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/.

19 ICES. (2020). *Bycatch of protected and potentially vulnerable marine vertebrates – review of national reports under Council Regulation (EC) No. 812/2004 and other information* [Vedľajšie úlovky chránených a potenciálne zraniteľných morských stavovcov – preskúmanie vnútroštátnych správ podľa nariadenia Rady (ES) č. 812/2004 a iné informácie]. V správe poradného výboru rady ICES, 2020. ICES Advice 2020, byc.eu, https://doi.org/10.17895/ices.advice.7474.

20 COM(2012) 0665 final.

Komisia 3. júla 2020 prijala vykonávacie nariadenie o akustických odplašovačoch[21]. Dve regionálne skupiny členských štátov pracujú na opatreniach na ochranu kriticky ohrozenej baltskej populácie sviňuchy tuponosej a populácie delfína obyčajného v Biskajskom zálive na základe odporúčania rady ICES z mája 2020[22]. Niektoré členské štáty využili možnosť podľa nariadenia stanoviť vnútroštátne opatrenia, napríklad zvýšené monitorovanie alebo ustanovenia o presune do inej rybolovnej oblasti.

Zainteresované strany[23] zistili nedostatky v zmierňovacích opatreniach stanovených v článku 11 ods. 4 nariadenia a v zozname zakázaných druhov uvedenom v prílohe I. Zainteresované strany viac ako z obsahu aktuálne platných ustanovení nariadenia vyjadrili obavy skôr z nečinnosti a nevytvárania ďalších opatrení vrátane chýbajúceho elektronického monitorovania[24]. Členské štáty nevyjadrili vo vzťahu k právnym ustanoveniam žiadne zásadné obavy. Viacero členských štátov uznalo potrebu ďalšieho monitorovania pri príprave opatrení.

Komisia na podporu členských štátov pri vykonávaní nariadenia vo svojom akčnom pláne identifikuje opatrenia na zvýšenie selektívnosti a zníženie množstva vedľajších úlovkov citlivých druhov, pričom sa zameria na druhy, ktorým hrozí vyhynutie, a druhy, ktorých stav ochrany je nepriaznivý.

Rybolov môže mať vplyv na ekosystémy a biotopy aj nad rámec odchytu lovených druhov a citlivých druhov. Rozsah tohto vplyvu je rôzny a závisí od intenzity rybolovu, biotopov, kde sa rybolov uskutočňuje, a príslušných cieľových druhov. Cieľom SRP je takéto vplyvy čo najviac zmenšiť. Vplyvy sa líšia aj podľa druhu výstroja: rybolov vlečnou sieťou na lov pri dne môže ovplyvniť sedimenty morského dna, ich vertikálnu pórovitosť a geochemický obsah, čím dochádza k zníženiu komplexnosti biotopu a zmene druhové zloženie. Rybolov lovnými šnúrami (najmä v najvzdialenejších regiónoch) môže spôsobiť zachytenie sa a poškodenie koralov.

Cieľom článku 12 nariadenia je aj ochrana **citlivých biotopov** pomocou určenia oblastí, v ktorých je určitý rybársky výstroj zakázaný. To možno zmeniť prostredníctvom regionalizácie v súlade s postupom stanoveným v článku 11 ods. 2 a 3 nariadenia o SRP. Členské štáty môžu takisto určiť oblasti zákazu rybolovu alebo iné ochranné opatrenia na zachovanie zdrojov prostredníctvom vnútroštátnych opatrení alebo regionalizácie v súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia.

Určité zákazy rybárskeho výstroja na ochranu citlivých biotopov už existujú, napríklad používanie výbušnín, úderných nástrojov, dredží a drapákov na zber koralov a vlečných sietí

---

21 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/967 z 3. júla 2020, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa signálnych a vykonávacích charakteristík akustických odplašovačov uvedených v časti A prílohy XIII k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1241 o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení (Ú. v. EÚ L 213, 6.7.2020, s. 4).

22 https://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2020/Special_Requests/eu.2020.04.pdf.

23 Na základe odpovedí získaných v rámci online konzultácie. Pozri prílohu I k sprievodnému pracovnému dokumentu útvarov Komisie.

24 Napr. pomocou kamerových systémov (CCTV) a diaľkového elektronického monitorovania (REM).

používaných v hĺbke väčšej ako 800 metrov.[25] Ďalšie pravidlá existujú na základe nariadenia o Stredozemnom mori[26], ktorým sa zakazuje rybolov s mobilným výstrojom nad dnom zarasteným morskou trávou, koralovými biotopmi a mäerlovým dnom. Navyše v pobrežných oblastiach je zakázané používať škrabáky na lov hubiek, vlečené výstroje a vakové siete (môžu sa uplatňovať osobitné podmienky a výnimky). Obmedzenia sa takisto uplatňujú na výstroj, ktorý môže byť použitý pri stredomorskom rekreačnom rybolove, pri ktorom je zakázané používanie vlečených sietí, obchvatných sietí, záťahových sietí, dredží a statických sietí.

Vedecká práca s cieľom zmapovať rozmiestnenie rôznych druhov biotopov morského dna a vplyvy rybolovných činností na nich alebo nad nimi stále prebieha. Vďaka tomu bude možné posúdiť oblasti, v ktorých je biodiverzita najviac ohrozená a v ktorých je najpotrebnejšie vykonať ochranné opatrenia. Výbor STECF[27] poukázal na alternatívny rybársky výstroj s potenciálom znížiť vplyvy na morské dno: elektrická impulzová vlečná sieť, semipelagické vodiace štíty, dnové vypúšťacie panely, vlečné siete s nadvihnutými dnovým lanom, výstroj na lov pri dne nepoškodzujúci morské dno a elektrické dredže na lov solenovitých.

V rámci konzultácie sa poskytli informácie o opatreniach, ktoré boli už prijaté alebo ktoré členské štáty pripravujú, a o práci prebiehajúcej v regionálnych skupinách zameranej na vytvorenie opatrení na ochranu biotopov, ktorými sa doplnia opatrenia prijímané členskými štátmi individuálne s cieľom splniť si povinnosti vyplývajúce z environmentálnych právnych predpisov EÚ.

V súlade so záväzkami v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 Komisia vo svojom akčnom pláne identifikuje opatrenia na obmedzenie používania rybárskeho výstroja, ktorý najviac poškodzuje biodiverzitu, a to aj na morskom dne, a preskúma spôsoby zlepšenia vykonávania opatrení na riadenie rybolovu najmä v lokalitách sústavy Natura 2000 a ďalších chránených morských oblastiach.

5. Vedecký výskum, inovácia a pilotné projekty

Nariadenie uľahčuje vedecký výskum a zapojenie odvetvia rybolovu do vedeckej činnosti. Členským štátom môžu byť udelené výnimky na rybolovné operácie na účely vedeckého výskumu, pokiaľ budú splnené potrebné podmienky stanovené v článku 25 ods. 1 písm. a) až f) nariadenia. Od nadobudnutia účinnosti nariadenia 17 členských štátov informovalo Komisiu o 67 rybolovných operáciách vykonávaných na účely vedeckého výskumu. Boli prijaté dve žiadosti o vedecký výskum, ktoré sa týkali vyše šiestich komerčných plavidiel,

[25] Článok 8 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2336 zo 14. decembra 2016, ktorým sa stanovujú osobitné podmienky lovu hlbokomorských populácií rýb v severovýchodnom Atlantiku a ustanovenia týkajúce sa rybolovu v medzinárodných vodách severovýchodného Atlantiku a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 2347/2002 (Ú. v. EÚ L 354, 23.12.2016, s. 1 – 19).

[26] Nariadenie Rady (ES) č. 1967/2006 z 21. decembra 2006 o riadiacich opatreniach pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov rybného hospodárstva v Stredozemnom mori, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2847/93 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1626/94 (Ú. v. EÚ L 409, 30.12.2006, s. 11).

[27] Pozri stranu 189 v dokumente výboru STECF – Preskúmanie technických opatrení (1. časť) (STECF-20-02). EUR 28359 EN, Úrad pre vydávanie publikácii Európskej únie, Luxembursko, 2020, ISBN 978-92-76-27161-1 doi: 10.2760/734593, JRC123092.

a preto boli podrobené osobitnej kontrole. Komisia na základe odporúčania výboru STECF[28] dospela k záveru, že ani v jednom prípade nebola úroveň zapojenia vedecky podložená, a členské štáty museli podmienky výskumu upraviť zodpovedajúcim spôsobom.

Článok 20 nariadenia takisto zahŕňa možnosť členských štátov povoliť prostredníctvom regionalizácie používanie inovatívneho rybárskeho výstroja. S cieľom pomôcť tomuto procesu vyhotovila rada ICES posúdenie inovatívneho výstroja. Zatiaľ čo na tomto základe mohli byť predložené predbežné závery[29], rada ICES aj výbor STECF zdôraznili potrebu podrobnejšieho posúdenia, najmä lepšieho zohľadnenia socio-ekonomických faktorov, ktoré zohrávajú významnú úlohu pri zavádzaní inovatívneho výstroja v rámci odvetvia rybolovu.

Hoci sa v článku 23 nariadenia stanovuje možnosť vymedziť pilotné projekty na vytvorenie systému úplnej dokumentácie úlovkov a odhodených úlovkov založeného na merateľných cieľoch, žiadna z regionálnych skupín nepredložila na tento účel spoločné odporúčania.

V bode 2 prílohy XIII k nariadeniu sa takisto vyžaduje, aby členské štáty podnikli nevyhnutné kroky na zber vedeckých údajov o náhodných úlovkoch citlivých druhov, čo sa zatiaľ v dostatočnej miere nevykonalo.

Vzhľadom na skutočnosť, že inovatívne techniky môžu prispievať k cieľom Európskej zelenej dohody a stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030, Komisia vo svojom akčnom pláne identifikuje spôsoby, ako povzbudiť zainteresované strany a členské štáty, aby v čo najväčšom možnom rozsahu skúmali možnosti a využili všetky dostupné príležitosti.

6. Vykonávanie nariadenia

Na komplexné posúdenia vykonávania nariadenia je síce priskoro, no už teraz možno konštatovať, že v dôsledku nového regionalizovaného usporiadania a chýbajúcich podrobných vymedzení sa objavili isté obavy. Naďalej prebieha snaha pomáhať členským štátom pri vykonávaní a ďalšej špecifikácii pomocou regionalizovaného prístupu a budúceho vykonávacieho nariadenia.

Okrem vykonávania na vnútroštátnej úrovni spočíva hlavná metóda vykonávania v tom, že regionálne skupiny vypracúvajú spoločné odporúčania na základe konzultácií so zainteresovanými stranami ktoré stanovia nevyhnutné technické opatrenia na regionálnej úrovni. V súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia môže Komisia prostredníctvom delegovaných aktov prijať opatrenia navrhnuté v takýchto spoločných odporúčaniach za predpokladu, že sú zlučiteľné s relevantnými cieľmi a povinnosťami.

Doposiaľ vykonaná práca poskytuje predstavu o tomto procese a preukazuje, že členské štáty skutočne spolupracujú na dopĺňaní a prispôsobovaní opatrení svojim regionálnym potrebám

[28] Žiadosť Chorvátska o povolenie rybolovu na vedecké účely pre vyše šesť plavidiel „volantina“ vo vodách západnej Istrie (2019), STECF 20-03, a žiadosť Talianska o povolenie rybolovu pobrežnými záťahovými sieťami na účely vedeckého výskumu pre vyše šesť plavidiel v talianskych pobrežných vodách zameraného na sardinku európsku (*S. pilchardus*) v Ligúrii (GSA 9), STECF 20-02.

[29] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx.

a že sa zvyčajne dokážu relatívne rýchlo dohodnúť na opatreniach, ktorých cieľom je spresniť pravidlá v súlade s predtým platnými nariadeniami. Takisto sa zdá, že spolupráca členských štátov pri regionalizácii je účinná, keď sa týka spoločných odporúčaní, ktorých cieľom je stanoviť výnimky z povinnosti vylodiť úlovky, ako je stanovené v článku 15 nariadenia o SRP a v osobitných regionálnych viacročných plánoch. Existujú však obavy, pokiaľ ide o rýchlosť a mieru ambícií v súvislosti s tvorbou a dohodnutím sa na spoločných odporúčaniach týkajúcich sa opatrení zameraných na zlepšovanie selektívnosti alebo obmedzenie rybolovu s cieľom prispieť k environmentálnym právnym predpisom EÚ. Nariadením sa od členských štátov požaduje[30], aby predložili spoločné odporúčania týkajúce sa ďalších zmierňovacích opatrení ako výsledok vedeckých dôkazov o negatívnych vplyvoch rybárskeho výstroja na citlivé druhy. Členské štáty napríklad doteraz predložili len dve spoločné odporúčania týkajúce sa ďalších zmierňovacích opatrení ako výsledok vedeckých dôkazov o negatívnych vplyvoch rybárskeho výstroja na citlivé druhy, ako sa vyžaduje v nariadení.

Ako je zdôraznené v najnovšom oznámení Komisie „Udržateľnejší rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2022“[31], pandémia ochorenia COVID-19 mala vplyv na časové plánovanie a prípravu niektorých spoločných odporúčaní. Od nadobudnutia účinnosti nariadenia bolo regionálnymi skupinami členských štátov navrhnutých 17 spoločných odporúčaní[32], z ktorých 6 bolo transponovaných do právnych predpisov prostredníctvom delegovaného aktu Komisie. Ostatné čakajú na prijatie, posudzuje ich výbor STECF alebo sa prehodnocuje možnosť ich zlepšenia so zreteľom na získané vedecké odporúčania. Z hľadiska regionálnej špecifickosti sa v spoločných odporúčaniach predložila široká škála opatrení, potrieb a prístupov. Cieľom niektorých z nich je zahrnúť technické opatrenia do nových plánov pre odhadzovanie úlovkov, iné zahŕňajú len technické opatrenia.

Článkom 7 nariadenia sa zakazujú činnosti s obzvlášť škodlivými účinkami na životné prostredie, od 1. júla 2021 aj rybolov elektrickým pulzným výstrojom. Rada ICES na žiadosť Holandska v máji 2020 informovala, že používanie tohto výstroja má niekoľko pozitívnych účinkov na ekosystém a životné prostredie, hoci naďalej pretrvávajú isté pochybnosti[33]. Holandsko predložilo Súdnemu dvoru žiadosť o zrušenie ustanovení nariadenia zakazujúcich rybolov elektrickým pulzným výstrojom. Túto žiadosť Súdny dvor 15. apríla 2021 zamietol[34]. Nariadením sa umožňuje a podporuje vedecký výskum ako možný prostriedok na rozvoj poznatkov a budúcich posúdení.

7. Záver

Nariadením sa poskytuje rámec potrebný na vykonávanie SRP a účinné prispievanie k environmentálnym právnym predpisom EÚ prostredníctvom priameho uplatňovania, no najmä tým, že sa členským štátom poskytujú nástroje potrebné na prijatie opatrení v oblasti rybolovu.

---

30 Bod 3 prílohy XIII.

31 OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Udržateľnejší rybolov v EÚ: aktuálny stav a smerovanie na rok 2022. COM(2021) 279 final.

32 Konečný údaj je potrebné pred prijatím aktualizovať.

33 ICES, 2020. https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/PulseTrawlAdvice.aspx.

34 Rozsudok z 15. apríla 2021, Holandsko/Rada a Parlament, C-733/19, ECLI:EU:C:2021:272.

Pokiaľ však ide o príspevok k ochrane citlivých druhov a citlivých biotopov, vo vykonávaní nariadenia jestvujú nedostatky a niektorým druhom hrozí vyhynutie. Úsilie o monitorovanie vplyvov rybolovu na ekosystémy je potrebné značne zlepšiť. Nariadením sa členským štátom poskytujú právne nástroje na riešenie týchto problémov a doplnenie vykonávania environmentálnych právnych predpisov EÚ opatreniami v oblasti rybolovu prijatými v rámci regionalizácie a je teraz je ich úlohou, aby tak urobili. Hoci členské štáty začali predkladať spoločné návrhy, je potrebné urobiť viac. Zainteresované strany by mali prizvať na účasť na tomto procese.

Škála spoločných odporúčaní, ktoré už boli predložené, preukazuje, že regionalizácia je účinná a najvhodnejšia na poskytovanie cielených a individuálne prispôsobených technických opatrení. Členské štáty preukázali, že regionálna spolupráca môže byť rýchla a účinná. Treba však zlepšiť rýchlosť a mieru ambícií, pokiaľ ide o tvorbu a dohodnutie sa na spoločných odporúčaniach týkajúcich sa opatrení zameraných na zlepšovanie selektívnosti alebo obmedzenie rybolovu s cieľom prispieť k environmentálnym právnym predpisom EÚ. Komisia bude aj naďalej poskytovať všetku nevyhnutnú podporu a usmernenia, aby zabezpečila, že environmentálnym cieľom sa v spoločných odporúčaniach venuje primeraná pozornosť.
S ohľadom na Európsku zelenú dohodu a stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 Komisia doplní aktuálnu správu ako súčasť akčného plánu na ochranu rybolovných zdrojov a morských ekosystémov s cieľom dosiahnuť ďalšie zlepšenie vykonávania nariadenia a naplno využiť prepojenie medzi rybolovom a environmentálnymi politikami.